

قوانین «ارث بری» زوجین از یکدیگر

قابل توجهتان اینکه حتی برای نظام مالی موجود میان زوجین، اسلام برنامه منسجمی را ارائه داده است. برای آشنایی شما عزیزان امروز به بررسی ارث همسر می‌پردازیم.

قابل توجهتان اینکه حتی برای نظام مالی موجود میان زوجین، اسلام برنامه منسجمی را ارائه داده است. برای آشنایی شما عزیزان امروز به بررسی ارث همسر می‌پردازیم.

به گزارش [تابناک](#)؛ یکی از مباحث مهم مربوط به ارث، در مورد ارث همسر است که قواعد و قوانین ویژه [خود را در فقه و حقوق ایران به خودش اختصاص داده است](#). در طبقات ارثی که در قانون وجود دارد و هر یک از ورثه در طبقه [ای قرار داده شده‌اند](#)، همسر وارثی است که در کنار همه [طبقات و ورثه می‌تواند ارث ببرد و نه تنها مانع ارث هیچ وارثی نمی‌شود بلکه هیچ وارثی نیز نمی‌تواند مانع از ارث بردن کامل او گردد](#).

لازم است بدانید شرایط و میزان سهم ارث هر یک از زن و مرد به عنوان همسر، به شرح زیر است:

الف: یکی از شرایط مهم ایجاد حق ارث برای خانم و آقا طبق ماده [۹۴۰ قانون مدنی وجود رابطه](#) [زوجیت دائمی بین زن و مرد است](#). بنابراین در صورتی که بین زن و مرد عقد موقت برقرار باشد، هیچ کدام از زن و مرد طبق قانون ایران از یکدیگر ارث نمی‌برند.

ب: زن و شوهر به سبب عواملی که مانع از ارث بردن می‌باشد، ممنوع از ارث نباشند. در حقوق کشور ما چند عامل وجود دارد که مانع ارث بردن وارثان از یکدیگر می‌شود که عبارتند از:

۱. کفر وارث؛ بدین معنا که وارث شخص مسلمان نباید کافر باشد.
۲. قتل عمدی مورث توسط وارث. بنابراین در صورتی که یکی از زن یا شوهر، دیگری را عمداً به قتل رسانده باشد، قاتل ممنوع از ارث مقتول می‌گردد.

پ: جالب است بدانید همان‌طور که طبقات بالاتر مانع ارث بردن طبقات پایین‌تر می‌شوند و حق تقدم با خویشان نزدیک‌تر است، در درون خود طبقات نیز گاهی وارثی موجب کاهش سهم ارث وارث دیگر می‌شود. مانند وجود فرزند برای میت که در سهم الارث همسر موثر می‌باشد. بدین ترتیب در صورتی که زن فرزندی نداشته باشد، سهم الارث شوهر وی یک دوم یا نصف اموال زن است و در صورتی که زن صاحب فرزند باشد، سهم الارث مرد یک چهارم از اموال زن می‌باشد. در مورد سهم الارث زن نیز، در صورتی که مرد فرزندی نداشته باشد، یک چهارم از اموال مرد و در صورت فرزند [دار بودن مرد](#)، یک هشتم از اموال وی می‌باشد.

سوالی که ممکن است برایتان پیش بیاید، در رابطه با نحوه تقسیم ارث در شرایطی است که مرد دارای چندین همسر می‌باشد. در این موارد سهم ارث یک چهارم و یا یک هشتم به طور مساوی میان زنان تقسیم می‌شود. برای مثال تصور کنید که یک آقا در هنگام مرگ دو همسر دائمی و دو فرزند دارد. در صورتی که مجموع اموال وی سی و دو میلیون باشد، یک هشتم این اموال که عبارت از چهار میلیون می‌باشد، میان همسران وی به طور مساوی تقسیم می‌شود.

ت: همان‌طور که می‌دانید در اثر طلاق رابطه [زوجیت بین زن و شوهر از بین می‌رود و بنابراین هیچ یک حق ارثی نسبت به یکدیگر ندارند](#). اما یک استثنای مهم در این مورد وجود دارد و آن زمانی است که طلاق از نوع طلاق رجعی باشد؛ یعنی طلاقى که در طول دوران سه ماهه [بعد از آن که عده نام دارد](#)، مرد حق رجوع و بازگشت به زن را دارد و با این رجوع رابطه [زن و شوهری مجدداً شکل می‌گیرد](#). طبق ماده [۹۴۳ قانون مدنی اگر در دوران عده](#) [طلاق رجعی هر یک از زن و شوهر بمیرند](#)، از یکدیگر ارث می‌برند.

ث: اگر شوهر بیمار شود و در زمان بیماری زن خود را طلاق دهد، در صورتی که در فاصله ی یک سال از زمان طلاق به

دلیل همان بیماری بمیرد، طبق ماده ۹۴۴ قانون مدنی، زن مطلقه در صورتی که دوباره ازدواج نکرده باشد از وی ارث می‌برد و در این مواقع نوع طلاق مهم نیست.

ج: عکس مساله ۹۴۴ قانون مدنی بالا نیز می‌تواند وجود داشته باشد. یعنی اگر مردی که بیمار است، زنی را به عقد خود در آورد، در صورتی که قبل از برقراری رابطه ۹۴۴ قانون مدنی با آن زن، به دلیل همان بیماری بمیرد، طبق ماده ۹۴۵ قانون مدنی زن از او ارث نمی‌برد.

چ: تفاوت مهمی که در مورد اموال مورد ارث توسط زن یا شوهر وجود دارد این است که با توجه به ماده ۹۴۶ قانون مدنی، مرد از کلیه اموال همسر خود ارث می‌برد. اما زن در صورتی که مرد دارای فرزند باشد، یک هشتم از عین اموال منقول و یک هشتم از قیمت اموال غیرمنقول اعم از عرصه و اعیان را ارث می‌برد. همین شرایط در موردی که مرد فرزندی ندارد نیز جاری است با این تفاوت که در این موارد سهم زن همان طور که گفتیم، یک چهارم است. قابل ذکر است که اموال منقول به کلیه اموالی گفته می‌شود که بدون آسیب به زمین قابل جا به جایی باشند مانند اتومبیل و اموال غیر منقول اموالی هستند که قابل جابه جایی نمی‌باشند و یا انتقال آن‌ها موجب آسیب می‌شود مانند خانه.

البته قانون برای جلوگیری از ضایع شدن حقوق زن و یا سوءاستفاده از ورثه، در ماده ۹۴۸ این نکته را پیش‌بینی نموده که در صورت خودداری ورثه از دادن قیمت اموال غیر منقول، زن می‌تواند حق خود را از عین این اموال به دست آورد.

ح: به عنوان نکته ۹۴۴ قانون مدنی به شرایطی اشاره می‌کنیم که تنها وارث میت همسر وی می‌باشد. نحوه ۹۴۴ قانون مدنی تقسیم ارث در این شرایط با توجه به این که وارث، زن یا شوهر باشد، متفاوت است. بدین معنا که شوهر از تمام اموال همسر خود ارث می‌برد اما زن تنها وارث یک چهارم از اموال شوهر خود می‌گردد. ما ۹۴۴ قانون مدنی به عنوان مال بدون وارث طبق ماده ۹۴۴ قانون مدنی متعلق به حکومت می‌باشد.